

UHANALAISTEN LINTULAJIEN MAASTOLOMAKKEEN TÄYTTÖOHJEET

Lomakkeella kootaan tietoja ensisijaisesti kaikista valtakunnallisesti uhanalaisiksi ja silmälläpidettäviksi luokitelluista lintulajeista, mutta sillä voidaan kerätä tietoja myös alueellisesti uhanalaisista lajeista.

Lomakkeella kerätään vain **pesimätietoja ja pesimiseen viittaavia tietoja**, mutta ei esimerkiksi tietoja ruokailualueista tai muutonaikaisista levähdysalueista eikä satunnaisluonteisia havaintoja.

Tiedot kootaan **pesimäpaikoittain**, joten yhdellä lomakkeella esitetään vain yhden pesimäpaikan tietoja. Lajista ja tilanteesta riippuen pesimäpaikka voi tarkoittaa **yhtä tai useampaa pesää/pesäpaikkaa**. Jos pesät/pesäpaikat sijaitsevat suppealla (esim. muutaman hehtaarin laajuusella) alueella, ne muodostavat yhden pesimäpaikan, muutoin ne kukin muodostavat oman pesimäpaikkansa. Seuraavassa joitakin esimerkkejä:

- Räyskä ja selkälokkiyhdykskunta muodostavat yhden pesimäpaikan.
- Samalla merenrantaniityn kaistaleella sijaitsevat etelänsuosirrien pesät/reviirit muodostavat (ainakin useimmiten) yhden pesimäpaikan.
- Samalla peltoalueella "narisevat" ruisrääkät voivat peltoalueen laajuudesta ja lintujen välisistä etäisyyksistä riippuen kuulua samaan tai eri pesimäpaikkoihin.
- Valkoselkä-, pikku- tai harmaapäätikan samassa pienehkössä metsikössä sijaitsevat eri vuosien pesäpaikat kuuluvat samaan pesimäpaikkaan. Jos pesäpaikat sen sijaan sijaitsevat useiden satojen metrien etäisyydellä toisistaan - eri metsiköissä tai samalla laajemmalla metsäalueella - kukin niistä muodostaa oman pesimäpaikkansa.

PERUSTIEDOT

Ensikäynti: Tarkoittaa ensimmäistä käyntikertaa kyseisellä pesimäpaikalla. Ensikäynnillä täytetään mahdollisimman hyvin koko lomake. **Pakollisia tietoja ovat** laji, havainnoitsijatiedot, pesimäpaikan nimi, kunta, yhtenäiskoordinaatit ja havaintotiedot.

Seurantakäynti: Pakolliset tiedot ovat samat kuin ensikäynnillä. Myös mahdolliset muutokset ja täydennykset esiintymän kuvaustietoihin tulee ilmoittaa.

Uhanalaisuus: Lajin IUCN-luokka tai alueellinen uhanalaisuus (lyhenteet ohjeen lopussa).

Laji: Lajin suomenkielinen tai tieteellinen nimi.

Havainnoitsijatiedot: Jos lomakkeelle on koottu useiden havainnoitsijoiden tietoja, merkitään tähän kohtaan tietojen kokoajan tiedot (lomakkeelta yliviivataan sana "havainnoitsija" ja kirjoitetaan sen päälle "tietojen kokoaja"). Havainnoitsijoiden nimet ilmoitetaan tuolloin havaintotiedoissa.

Yhteystiedot: Katuosoite, sähköpostiosoite ja/tai puhelinnumero.

Pesimäpaikan nimi: Pesimäpaikat nimetään yleensä lähimmän peruskartalta löytyvän paikannimen tai -nimien perusteella. Nimen maksimipituus on 40 merkkiä. Useampiossaisten nimien avulla voidaan erotella lähellä toisiaan sijaitsevia pesimäpaikkoja, esim. seuraavasti:

- Vanhankaupunginlahti, Lammassaari,
- Vanhankaupunginlahti, Ryönälahti, ja
- Vanhankaupunginlahti, Fastholma

Jos pesimäpaikalle on jo aiemmin (esim. edellisenä vuotena) annettu nimi, käytetään kyseistä nimeä.

Kunta: Kunnan suomenkielinen nimi. Ks. tarvittaessa kansalaisen karttapaikka.
<http://kansalaisen.karttapaikka.fi>

Karttalehti: Peruskarttalehden numero (esim. 3142 05).

ELY/Uhanalaisuusvyöhyke: Alueellisen ELY-keskuksen lyhenne / alueellisen uhanalaistarkastelun aluejako (lyhenteet ohjeen lopussa).

Eliömaakunta: Eliömaakunnan kirjainlyhenne (lyhenteet ohjeen lopussa).

Yhtenäiskoordinaatit: Pesimäpaikan keskipisteen koordinaatit, mielellään 100:m tarkkuudella (esim. 68423:3203). Rasti ruutuun, jos kyseessä on GPS-koordinaatit.

Vuoden 1980 jälkeen painetuissa karttalehdissä on ylä- ja alareunassa olevien E-koordinaattien edessä lehtijakokaistaa osoittava numero 3, joka on merkitty lomakkeeseen valmiiksi.

Maanomistaja (t): Merkitään jos tiedetään, esim. Valtio/MH, yksityinen, seurakunta.

Suojelualue: Jos pesimäpaikka sijaitsee suunnitellulla tai jo perustetulla suojelualueella, merkitään tähän ko. suojelualueen nimi. Suunnitelluilla suojelualueilla tarkoitetaan etenkin valtakunnallisten suojeluohjelmien (lintuvedet, lehdot, suot jne.) vielä perustamattomia kohteita. Lakisääteisten suojelualueiden ohella tähän merkitään pesimäpaikan kuuluminen viranomaisen omalla päätöksellä perustamaan suojelu/rauhotusalueeseen (esim. metsähallituksen aarnialueet ja luonnonhoitometsät).

Laji ei löytynyt: Valitaan syy, miksi lajia ei löydetty ko. paikalta (rasti ruutuun). Syy selitetään lyhyesti.

Alkuperäinen/Kopio/Tall.: Merkitään (rasti ruutuun) taho, jolla on tai jolle lähetetään alkuperäinen maastolomake sekä taho (t), joilla on tai joille lähetetään kopio maastolomakkeesta.
Tall.: Tallennuspäivämäärä ja tallentajan nimen etukirjaimet.

PESIMÄPAIKAN KUVAUS

Ympäristötyyppi: [Punaisen listan taulukoissa ja kaavioissa käytettyjen merkintöjen selitykset](#)

Yleiskuvaus: Mahdollisimman monipuolinen kuvaus pesimäpaikasta.

Lajille soveliaan alueen pinta-ala: Mahdollisimman tarkka pinta-ala-arvio lajille soveliaan pesimäympäristön laajuudesta.

Pesäpaikat: Samaan pesimäpaikkaan kuuluvat eri pesät/pesimäpaikat voidaan erotella (erottelu juoksevasti kirjaimin: A, B, C jne.) ja kuvata tässä. Esimerkiksi:

- A: Pesä metsikön luoteiskulmassa harvassa koivikossa lahossa koivussa 5 m:n korkeudella.
- B: Pesä 3 m:n korkeudella haavassa metsikön eteläpäässä, vajaa sata metriä pesästä A. Pesän etäisyys järven rannasta vain 10 m.
- C: Pesä metsikön keskiosissa, järeän kuusikon keskellä olevassa haapapötkelössä.

Jos yksittäisten pesien/pesäpaikkojen koordinaatit on määritelty, esitetään myös ne tässä.

Lomakkeen muissa osissa ko. pesiin/pesäpaikkoihin viitataan samoilla kirjaintunnuksilla.

Pesimäpaikalla tapahtuneet muutokset: Kuvailaan, mitä muutoksia havaintopaikalla on tapahtunut edellisiin käynteihin verrattuna ja mitä merkitystä niillä on ko. lajille.

Uhkatekijät: Havaintosijan kuvaus pesimäpaikkaa (ja/tai lajia) uhkaavista tekijöistä.

Suojelu-, ennallistamis- ja hoitosuosituks: Havainnoitsijan ehdotukset tarvittavista suojelu-ennallistamis- ja hoitotoimenpiteistä. Pesäpaikoittain (A, B, jne.) eriteltyinä, jos tarpeen.

Toteutetut suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimet: Havainnoitsijan tiedossa olevat toteutuneet suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet kuvataan lyhyesti.

HAVAINTOTIEDOT

Havainnot: Päivämäärän lisäksi merkitään havainto mahdollisimman tarkassa muodossa. Jos pesimäpaikkaan kuuluu useita pesiä/pesäpaikkoja, niitä koskevat tiedot erotellaan kohdassa "pesäpaikat" annetuin kirjaintunnuksin. Esim. seuraavasti:

- 18.5.1991   A: varoittleva pariskunta
                  B: pesä rakenteilla
- 20.6.1991   A: pesässä viisi vastakuoriutunutta poikasta
                  B: pesä tuhoutunut, lintuja ei näkynyt paikalla
- 25.5.1992   C: pari sopivassa pesimäympäristössä
- 20.6.1992   C: viisi lähes lentokykkyistä poikasta.

Esimerkissä laji pesi siis vuonna 1992 eri pesässä kuin vuoden 1991 pesät.

Jos lomakkeella esitetään usean havainnoitsijan tietoja, havainnoitsijoiden nimet esitetään havaintotiedoissa.

Lisätiedot: Esim. havainnot säästä.

Pesimäpaikan sijainti (takasivulla): Pesimäpaikan sijainnin tarkka sanallinen kuvaus. Pesimäpaikan (ja pesäpaikkojen) sijainti esitetään peruskarttalehden kopion tai vaikkapa piirroksen avulla.

IUCN-luokat

RE	Hävinnyt
EW	Luonnosta hävinnyt
CR	Äärimmäisen uhanalainen
EN	Erittäin uhanalainen
VU	Vaarantunut
NT	Silmälläpidettävä
LC	Elinvoimainen
DD	Puutteellisesti tunnettu
NE	Arvioimatta jätetty
NA	Arviointiin soveltumaton
RT	Alueellisesti uhanalainen (laji kuuluu valtakunnallisesti luokkaan NT tai LC)

Alueelliset Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ELY-keskukset

VAR	Varsinais-Suomen ympäristökeskus
UUD	Uudenmaan ympäristökeskus
KAS	Kaakkois-Suomen ympäristökeskus
HAM	Hämeen ympäristökeskus
PIR	Pirkanmaan ympäristökeskus
ESA	Etelä-Savon ympäristökeskus
POS	Pohjois-Savon ympäristökeskus
KES	Keski-Suomen ympäristökeskus
EPO	Etelä-Pohjanmaan ympäristökeskus
POK	Pohjois-Karjalan ympäristökeskus
POP	Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus
KAI	Kainuun ympäristökeskus
LAP	Lapin ympäristökeskus

Metsäkasvillisuusvyöhykkeet (uhanalaisuusvyöhykkeet)

1a	Hemiboreaalin, Ahvenanmaa
1b	Hemiboreaalin, Lounainen rannikkomaa
2a	Eteläboreaalin, Lounaismaa ja Pohjanmaan rannikko
2b	Eteläboreaalin, Järvi-Suomi
3a	Keskiboreaalin, Pohjanmaa
3b	Keskiboreaalin, Pohjois-Karjala - Kainuu
3c	Keskiboreaalin, Lapin kolmio
4a	Pohjoisboreaalin, Koillismaa
4b	Pohjoisboreaalin, Perä-Pohjola
4c	Pohjoisboreaalin, Metsä-Lappi
4d	Pohjoisboreaalin, Tunturi-Lappi

Eliömaakunnat

A	Ahvenanmaa
V	Varsinais-Suomi
U	Uusimaa
EK	Etelä-Karjala
St	Satakunta
EH	Etelä-Häme
ES	Etelä-Savo
LK	Laatokan Karjala
EP	Etelä-Pohjanmaa
PH	Pohjois-Häme
PS	Pohjois-Savo
PK	Pohjois-Karjala
KP	Keski-Pohjanmaa
Kn	Kainuu
OP	Oulun Pohjanmaa
PeP	Perä-Pohjanmaa
Ks	Koillismaa
KiL	Kittilän Lappi
SoL	Sompion Lappi
EnL	Enontekiön Lappi
InL	Inarin Lappi